

С.М. Ілляшенко. – Суми: «Університетська книга»; Київ: ВД «Княгиня Ольга», 2005. – 324с.

5. Пономаренко В. С. Інновації: проблеми науки та практики. Монографія. / В.С. Пономаренко, Ю.Б. Іванов, М.О. Кизим, О.М. Тищенко, А.А. Пилипенко та ін. – Харків: ВД "ІНЖЕК", 2009. – 232 с.

6. Пономаренко В. С. Модели развития инфраструктуры инновационной деятельности современного университета. / В.С. Пономаренко В. С., Ю.Г. Лега, М.А. Хвесик, Н.А. Кизим, В.Е. Ермаченко. – Черкасы: ЧГТУ, 2008. – 300 с.

7. Посилкіна О. Економіка і організація інноваційної діяльності. / О.В. Посилкіна, Г.В. Костюк, Т.М. Тимонюк. – Харків: НфаУ, 2009. – 272 с.

УДК351.82:316.28

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ, ЗА УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ФОРМ
КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ**

Карагодін О.В.,
здобувач ДонДУУ

Розглянуто форми і методи підвищення ефективності державно-управлінської діяльності за умови різноманітних форм комунікативного впливу, які використовуються у практиці державного управління.

Ключові слова: комунікації; державно-управлінська діяльність; інформування; PR-служби; громадські організації; громадське суспільство; регіональна влада.

Рассмотрены формы и методы повышения эффективности государственной-управленческой деятельности при условии различных форм коммуникативного воздействия, которые используются в практике государственного управления.

Ключевые слова: коммуникации; государственно-управленческая деятельность; информирование; PR-службы; общественные организации; гражданское общество; региональная власть.

Consider the forms and methods to improve the performance of public-management activities provided various forms of communicative impact, which are used in the practice of public administration.

Keywords: communication; state-management activities; information; PR-service; non-governmental organizations; civil society; regional authority.

Постановка проблеми. В умовах бурхливого розвитку інформаційної сфери влада, її політичні структури й інститути суттєво змінюють способи використання нових комунікативних технологій. Державні структури дедалі ширше використовують технології PR-комунікацій, засоби політичної реклами, інші методи комунікативного впливу для спілкування з суспільством, налагодження і підтримки контактів з політичними партнерами і опонентами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами підвищення ефективності державно-управлінської діяльності займалися такі вчені, як: Алещініна О.В., Бідак В.Я., Долишній М.І., Іщенко О.М., Куценко В.І.

Мета статті. Проаналізувати форми і методи ефективної взаємодії владних структур і громадських організацій, які безпосередньо мають сприяти розв'язанню державно-управлінських проблем та протистояти подальшому загостренню кризової ситуації.

Виклад основного матеріалу. Підвищенню ефективності державно-управлінської діяльності, за умови їх умілого використання, сприяють різноманітні форми комунікативного впливу, які використовуються у практиці державного управління, а саме:

інформування – передача інформації (законодавчих актів, наказів, директив, настанов, розпоряджень, доручень тощо). Для того, щоб бути зрозумілою і, найголовніше, дійти до адресата, вона повинна відповідати

конкретним правилам: бути чіткою, лаконічною, змістовною, доступною, зрозумілою; за формою подання – коректною і тактовною;

пояснення – широке і всебічне тлумачення інформації з наведенням конкретних даних, роз'яснення з метою полегшення сприйняття інформації. У практиці управлінської діяльності використовують такі різновиди пояснення, як коментар, тлумачення, переказування і спрощення;

переконання – вплив на свідомість, почуття, волю людей з метою формування в них свідомої участі у виконанні поставлених завдань. Основними психологічними засобами переконання є статус і авторитет того, хто переконує;

поради і пропозиції – рекомендації щодо змісту й технології виконання поставлених завдань. Вони більш дієві тоді, коли надходять від людей компетентних.

У процесі політичної комунікації, як і в будь-яких видах спілкування, можливим є виникнення певних бар'єрів. Мова йде про комунікаційні труднощі, що можуть виникнути внаслідок певних причин.

По-перше, недостатнє розуміння зі сторони учасників комунікаційного процесу важливості тієї чи іншої інформації.

По-друге, недоліки в процесі побудови самої інформації, що часто проявляється в її неправильному розумінні. Такі ситуації можуть бути спричинені недостатньою переконливістю інформації; відсутністю акцентування на основному; складністю формулювання завдань; неправильною побудовою фраз та невдалим використанням слів, що може призвести до подвійного їх тлумачення; відсутністю конкретних вказівок щодо дій тощо.

По-третє, неадекватний психологічний настрій учасників комунікативного процесу (упередженість, негативне ставлення до джерела інформації, наявність певних стереотипів, відсутність зацікавлення тощо).

По-четверте, громіздкість структури комунікативного процесу й можливість перекручення інформаційного повідомлення на певному етапі його шляху до споживача.

По-п'яте, недосконалість системи «зворотного зв'язку».

Оптимальними методами подолання таких бар'єрів, на думку фахівців, є: доведення до об'єктів комунікації адекватної інформації з проблеми, яка потребує розв'язання (і іншому випадку пошук відповідей на поставлені запитання здійснюватиметься в тих джерелах, де достовірна інформація відсутня);

використання пояснень і обґрунтування інформації, повідомлень; переконання виконавців у необхідності, актуальності, можливості виконання розпоряджень;

дотримання принципів раціональної побудови інформації (чіткість, послідовність, логічність, простота, конкретність, дієвість);

урахування соціально-психологічного клімату в установі, організації, суспільстві загалом;

налагодження дієвого «зворотного зв'язку» для визначення рівня сприйняття інформації та виконання наказів і настанов.

Суттєва роль у процесі здійснення політичної комунікації належить владним PR-службам. Організація їх діяльності з метою забезпечення дієвих, ефективних комунікативних зв'язків повинна здійснюватися на основі міжнародно-визнаних принципів інформаційної відкритості влади, а саме:

презумпція доступності інформації (максимальне оприлюднення). Уся інформація про діяльність органів влади підлягає широкому оприлюдненню (за винятком тієї, що обмежена спеціальними нормативно-правовими актами);

інформаційна відкритість – публікація і обов'язкове розповсюдження суспільно важливих документів, за винятком обґрунтованих обмежень;

заохочення (стимулювання) відкритості урядових структур;

обмеження сфери встановлених винятків щодо відмови в отриманні інформації, їх обґрунтування й сувора відповідальність за порушення правил надання потрібної інформації;

пріоритет «громадського інтересу» – законодавчий захист можливості оприлюднення інформації, навіть якщо вона становить виняток (за наявності для цього достатніх підстав);

безкоштовність надання інформації органами державної влади (за винятком тих послуг, які не передбачені чинним законодавством або потребують надмірних витрат);

відкритість засідань органів державної влади та місцевого самоврядування для широкої громадськості [1].

Інформація про діяльність органів державної влади має також відповідати психологічним вимогам здійснення процесу масової комунікації: бути актуальною й оперативною; відзначатися достовірністю (на її основі громадяни, зацікавлені організації й установи можуть приймати ефективні рішення); бути достатньою (повною, всебічною, глибокою); за формою подачі відзначатися простотою, чіткістю; бути доступною для отримання, спрощеною щодо каналів передачі (безпосередньо від відправника).

Акції і заходи, які можуть бути використані службами зв'язків з громадськістю Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, Секретаріату Президента, повинні, з одного боку, бути різноманітними за формою, з другого – цілеспрямованими щодо змісту. І основне – діяти комплексно, в одному напрямі.

Серед таких форм варто, передусім, назвати:

спеціальні дні, тижні або навіть виділені конкретні години для інформування суспільства й організації системи «зворотного зв'язку»;

зустрічі, круглі столи, семінари, зібрання громадськості;

публічні дебати, тематичні зустрічі;

звіти про розв'язання проблем, публікування статистичних даних;

оголошення результатів опитувань громадської думки, соціологічних досліджень;

повідомлення, прес-конференції з нагоди важливих подій у житті та діяльності цих установ, певних посадових осіб;

участь у громадських заходах;

публічні слухання з важливих проблем суспільного життя;

урочисті події, святкування державних, національних і релігійних свят.

Це неповний перелік можливих заходів. У кожному конкретному випадку слід виходити з реальних можливостей, доцільності, традицій.

Для реалізації ефективної комунікативної взаємодії різних гілок влади необхідні реальні умови і готовність до вільного обміну думками всіх суб'єктів державно-управлінського процесу; визнання закономірним і законним існування різних підходів, поглядів на проблеми, які є предметом обговорення, зокрема альтернативних, та толерантне ставлення до різних позицій та думок; наявність практики вільного вираження, поширення та захисту думок та поглядів; заохочення змагальності думок, пошук найбільш оптимальних і ефективних рішень; розвинена інформаційна інфраструктура органів державної влади (структури системно-інформаційного забезпечення банків даних і комунікацій, необхідних для їх діяльності); культура політичного діалогу.

Постановка цих завдань створює цілу низку проблем організаційного, нормативно-правового, соціокультурного, матеріально-технічного, технологічного характеру, які теж потребують свого вирішення.

Результативність управління взаємовідносинами залежить від політичної зрілості суспільства і може прискорюватися або гальмуватися різними як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками.

Як показують дослідження на збереження або модернізацію існуючих і формування нових взаємовідносин в сучасний період впливають наступні фактори: політична, економічна, соціальна ситуація в державі; розвиток демократичних засад державотворення; створення правових механізмів реалізації потреб; розвиток інформаційного простору; забезпечення умов для діяльності суб'єктів господарювання, громадських організацій, національних товариств та об'єднань.

Варто наголосити, що будь-яка суспільна система формує взаємовідносини і пізнається через них, проявляє свою сутність у реальному середовищі, у взаємодії з іншими суб'єктами.

На загальнодержавному рівні управління взаємовідносинами актуальне для співпраці влади з іншими інституціями громадянського суспільства,

оскільки без цього проблематичним є здійснення демократичних перемін, проведення економічних реформ, забезпечення стабільності розвитку держави і суспільства.

Держава в особі різних гілок влади виступає чільним учасником взаємовідносин щодо інших складових громадянського суспільства – бізнесу, громадських організацій, інших суб'єктів, оскільки формує нормативно-правову базу та створює економічні, соціальні, гуманітарні умови для суспільного розвитку. Завдання держави сформулювати модель, принципи та правила відносин, які відображали б всю гамму загальнодержавних, корпоративних, групових та особистих потреб.

У сфері громадянського суспільства предметом взаємовідносин є питання щодо вирішення нагальних для суспільства проблем, упередження або мінімізації негативних суспільних явищ, ігнорування яких може викликати певні загрози.

В управлінні взаємовідносинами велике значення має дотримання моралі, етики, створення клімату довіри.

Наявність розгалуженої системи взаємовідносин, яка проявляється через контакти, зустрічі, засідання, круглі столи, громадські заходи тощо, є ознакою демократичності та цивілізованості держави і суспільства.

Іншими словами можна сказати, що управління взаємовідносинами на загальнодержавному рівні є узгоджена дія державних та громадських інституцій, спрямована на розв'язання важливих суспільних проблем.

Сьогодні дедалі більш активно заявляють про своє ставлення до соціальних змін і трансформацій громадські організації. З метою успішного здійснення політики реформування та стабілізації соціального розвитку, органи влади мають сприяти підвищенню ефективності управління на всіх рівнях державної влади, адже ефективна організація конструктивної взаємодії органів регіональної влади і громадських організацій з боку держави може стати одним з найважливіших засобів підвищення рівня керованості системи в цілому.

Відносини органів регіональної влади і громадських організацій визначають усю систему відносин у державі, у тому числі і міжособистісних. Якщо ці відносини будуватимуться на основі суперництва – в державі, і у всіх її інститутах, будуть відстежуватися відносини суперництва, і навпаки, якщо відносини органів регіональної влади і суспільства будуються на основі взаємодії, то аналогічні відносини будуть проектуватися на все суспільство.

Громадянське суспільство визначає зміст інститутів регіональної влади, а характер інститутів влади, у свою чергу, впливає на розвиток громадянського суспільства. Не існує єдиної й універсальної моделі взаємодії громадських організацій й органів регіональної влади, проте в основі лежить роль демократичної держави, як уособлення влади і представника громадянського суспільства.

З позицій системного підходу надійність взаємодії органів регіональної влади і громадських організацій відображають зворотні зв'язки, що показують якість і зміст їхнього інформаційного взаємообміну, і орієнтують на досягнення соціальної ефективності регіонального управління. Відсутність ефективних зворотних зв'язків свідчить про відсутність системного процесу. Інтенсивність взаємодії органів регіональної влади і громадських організацій дозволяє створювати могутні зворотні зв'язки, здатні коректувати напрямки розвитку суспільства і створювати точки вирішення напруги, що накопичились у суспільній системі.

Взаємодія між органами регіональної влади і громадськими організаціями є важливим у визначенні умов економічної, професійної, політичної та соціальної діяльності громадян. Хоча основною функцією громадянського суспільства є захист індивідів від надмірного втручання держави в їхні справи, його власний розвиток та сприятливі умови великою мірою залежать від основних характеристик держави.

Інститути громадянського суспільства покликані ефективніше коригувати державну політику, однак активна діяльність громадських організацій повинна

спричинитися до фактичного посилення можливостей держави, а отже, й до підвищення ефективності регіонального управління.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, встановлення ефективної взаємодії владних структур і громадських організацій, які безпосередньо мають сприяти розв'язанню державно-управлінських проблем та протистояти подальшому загостренню кризової ситуації, відіграє важливу роль в розвитку українського суспільства. Це стане реальним, якщо держава і громадянське суспільство будуть не тільки констатувати негаразди та причини неефективного здійснення реформ, а й визначати ті конструктивні економічні та політичні сили, що сформувалися в Україні за останні роки саме з метою подолання небажаних кризових явищ.

Список використаних джерел

1. Алещініна О. В. Взаємовідносини органів влади з громадськістю в контексті побудови громадянського суспільства / Алещініна О. В., Костровець Л. Б. // Механізми підвищення ефективності управління функціонуванням регіональної економіки: зб. наук. праць ДонДУУ.– Донецьк, 2010. – т. XI, вип. 164, серія «Економіка». – С. 342-348.

2. Бідак В. Я. Соціальний захист населення та вдосконалення державних механізмів його регулювання: монографія / Бідак В. Я. – Л.: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2004. – 250 с.

3. Громадянське суспільство і влада: інтерактивна інформаційно-аналітична система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.civic.kmu.gov.ua>.